
MIHIN LAPSELLA ON OIKEUS SUKUPUOLISENA?

Tasa-arvo ja opettajankoulutus -seminaari 5.3.2009

Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitos, Hämeenlinnan yksikkö

Erottajankatu 12 13130 Hämeenlinna

VTT HANNA VILKKA/ TYÖPAPERI © HANNA VILKKA 2009

(12 artikla sovellettuna)

Lapsella on oikeus tulla kuulluksi asioissa, jotka koskevat hänen omaa sukupuoltaan.

Lapsella on oikeus esittää näkemyksensä sukupuolestaan ja nämä näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehityksen mukaisesti.

(13 artikla sovellettuna)

Lapsella on oikeus ilmaista vapaasti mielipiteensä sukupuolestaan, hakea, vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia yli rajojen suullisessa, kirjallisessa, painetussa, taiteen tai missä tahansa muussa lapsen valitsemassa muodossa.

(27 artikla sovellettuna)

Lapsella on oikeus elinolosuhteisiin, jotka turvaavat omaksi kokemassa sukupuoleessa tasa-arvoisen ruumiillisen, henkisen, hengellisen, moraalisen ja sosiaalisen kehityksen.

(28 artikla sovellettuna)

Lapsella on oikeus saada opetusta, koulutusta ja tietoa sukupuoleen liittyvistä asioista monipuolisesti ja sukupuolten moninaisuudesta eri yhteiskunnissa.

Opetuksen ja koulutuksen tulee poistaa sukupuoleen, sukupuolten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä tietämättömyys.

(29 artikla sovellettuna)

Koulutuksen tulee pyrkiä seuraaviin asioihin, koska lapsella on oikeus omaksi kokeman sukupuolen persoonallisten, henkisten ja kehollisten lahjojen ja valmiuksien täyteen kehittämiseen.

Saada sellaiset valmiudet, että hän kykenee vastuulliseen, ymmärtävään, suvaitsevaan, tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen elämään sukupuolisena vapaassa yhteiskunnassa.

Tulla suojelluksi sellaisilta toimilta, jotka kasvattavat hänessä taipumuksia sukupuolten syrjintään.

MITEN LAPSI HARJAANNUTETAAN SUKUPUOLITIE TOISEKSI, SUKUPUOLTEN TASA-ARVOON JA YMMÄRRYKSEEN?

Lapsella on oikeus tietää,

- * miten käsityksemme sukupuolesta ja seksuaalisuudesta on historiallisesti muotoutunut;
- * millainen on sukupuolen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntömme;
- * että sukupuoli ja seksuaalinen suuntautuneisuus ovat eri asioita;
- * että jako kahteen ryhmään (tytöt ja pojat) ei ole absoluuttinen vaan keskimääräinen;
- * että hyvin harva ihminen edustaa ”puhtaasti” maskuliinista miestä tai feminiinistä naista;
- * että sukupuolistereotyyppiat ovat vain peili, jota vasten omaa sukupuolta voi jäsentää ja että sukupuolistereotyyppioilla voi leikitellä;
- * millainen on sukupuolten moninaisuus eri yhteiskunnissa;
- * että sukupuoli ei ole vain biologinen vaan myös kehollinen, sosiaalinen ja psyykinen kokemus;
- * että biologisesta sukupuolesta ei välttämättä seuraa sosiaalinen tai psyykinen sukupuolikokemus;
- * että ihmisellä voi olla monenlaisia sukupuolisia tuntemuksia samanaikaisesti;
- * miten osalla ihmisistä on yhteiskuntaa rikastuttava kyky ja taito samastua sekä mieheyteen että naiseuteen;

- * että sukupuoli kokemus voi olla muuttuva koko lapsuus- ja nuoruusajan jopa aikuisuudessa;
- * että selkiytymätön ja häilyvä sukupuoli ei ole hävettävä vaan kuuluu eri kehitysvaiheisiin;
- * että itseä ahdistavaan kokemukseen omasta häilyvästä, vaihtelevasta ja selkiytymättömästä sukupuolesta on saatavissa tukea ja apua yhteiskunnassamme ja mistä tuon avun saa;
- * miten jokainen on vastuussa omasta ja toisen ihmisen sukupuoliseksi kasvamisesta ja sukupuolikäsityksemme muotoutumisesta;
- * miten jokaisella on oikeus olla sukupuolisesti oma itsensä tasa-arvoisesti, ilman syrjintää ja häirintää.

ENTÄ KEINOT?

Harjoitellaan SUKUPUOLINÄKÖKULMAN VALTAVIRSTAISTAMISTA

Pohditaan koulussa yhdessä lasten kanssa oman toiminnan, päätösten ja niiden seurausten vaikutusta sukupuoleen.

Pyritään koulussa tiedostamaan näennäisen sukupuolineutraalit käytännöt opettajien ja oppilaiden keskuudessa.

Pyritään koulussa tunnistamaan sukupuolten erilaiset mutta yhtäläiset tarpeet eri tilanteissa.

Pyritään estämään välillinen ja välitön sukupuolisyrjintä ja edistämään sukupuolten tasa-arvoa.

Harjoitellaan sukupuolten tasa-arvoa ja laaditaan "MEIDÄN LUOKAN TASA-ARVOSUUNNITELMA"

Pohditaan, millaisia tasa-arvoon liittyviä epäkohtia ja menettelytapoja luokassa on.

Pohditaan, millainen on yhteinen ymmärrys sukupuolten tasa-arvosta luokassa.

Pohditaan yhteisiä toimintatapoja sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi ja opetellaan sitoutumaan niihin.

Seurataan yhdessä, miten sukupuolten tasa-arvo edistyy luokassa.

Arvioidaan yhdessä, miten sukupuolten tasa-arvo on onnistunut luokassa.